

פרשת מטות: על הפחדה המסוכנת גם לילדים \ מאמר להורים וילדיםרקע מהפרשה: בני גד ובני ראובן

בפרשת מטות בני ישראל נמצאים במדבר, בשנת הארבעים לצאתם ממצרים. הם סיימו זה עתה לכבוש את עבר הירדן המזרחי ועומדים להכנס לארץ יחד עם יהושע בן נון, לכבוש אותה ולשבת בה. שניים וחצי שבטים, שבט גד וראובן וחצי שבט המנשה, מבקשים ממשה לא להכנס לארץ. במקום זאת, הם רוצים להתנחל בעבר הירדן המזרחי כי יש להם הרבה בהמות וצאן ובאיזור זה יש הרבה שדות מרעה.

כיצד הגיב משה לבקשה זו?

משה רבנו הוא מנהיג מסור מאוד. הוא דואג לכל הצרכים של העם: מזון, שתיה, שופטים ועוד. אהבתו לעם ישראל גדולה מאד ואף כשהם חוטאים וה' מבקש להענישם, משה מיד עומד ומתפלל עליהם.

למרות אהבתו הגדולה, משה רבנו איננו מוכן להתעלם מהתנהגות לא ראויה של מישהו, ובמיוחד של שבטים שלמים. בני גד ובני ראובן זכו לעושר גדול של בהמות, והנה הם מבקשים ממשה לאפשר להם להתנחל באיזור פורה במיוחד, מה שיקל עליהם ברעיית הצאן והבקר.

זוהי הצעה הגיונית וניתן לצפות שמשה יאשר אותה. אך למשה, כמנהיג, יש מבט נוסף – מבט כללי. משה רואה את מה שעלול לקרות עקב כך לעם כולו.

ראשית, העדר שניים וחצי שבטים במלחמה, זה משמעותי, זה מורגש מאד. העם עומד מול מלחמת כיבוש הארץ והוא זקוק לתגבור כוחות ולא להיפך.

שנית, ואפילו חמור מכך, משה רואה בבקשה של בני גד ובני ראובן נסיון להחליש את רוח העם, נסיון להפחידו. הארוע הזה מזכיר למשה את חטא המרגלים אשר הפילו מורץ (=פחד) בעם, כשבאו וספרו דברים רעים על הארץ והצליחו להשפיע על רוב העם ולהפחידו מלהיכנס לארץ (בעקבות מאורע קשה זה העם נשאר במדבר ארבעים שנה!).

משה מתפלא שהם לא למדו לקח, מלהימנע מלהפחיד עוד את העם.

נציגי השבטים שבאו לדבר עם משה, נבהלו מאד, כנראה, והסבירו את בקשתם. בסופו של דבר הושגה הסכמה עם משה שאנשי הצבא מהשבטים גד וראובן וחצי מנשה ישתתפו במלחמה על ארץ ישראל ואפילו יתעכבו בארץ עד שכל השבטים יתיישבו שבט שבט בנחלתו. רק אז הם יורשו לחזור לעבר הירדן המזרחי ולהתנחל שם.

איך כל זה קשור לעולמם של ילדינו?

ילדינו נתקלים לא מעט בהפחדות מסוגים שונים. לעיתים אנחנו המבוגרים מפחידים אותם, ולעיתים זה בא מילדים אחרים. חלק מההפחדות מוצדקות ואף מטרתן חיובית, וחלקן מסוכנות כמו זו שבפרשתנו ועלולות למנוע מהילדים מלהוציא את הפוטנציאל, את היכולת שלהם, אל הפועל. לפיכך חשוב שנעבוד יחד איתם על מנת להבחין בין הסוגים השונים.

בסיפור הראשון שלנו אנו נתקלים בהפחדה חיובית. זהו סיפור על מורה לאנגלית ושמה ציפי, אשר "מפחידה" את תלמידיה שביסודי בסיפורים על חטיבת הביניים שם הלימודים הרבה יותר קשים. היא עושה כן על מנת שילמדו טוב יותר עכשיו, כלומר על מנת שיתכוננו טוב יותר לחטיבה.

בסיפור השני אנו נוגעים בהפחדה מסוכנת שלילית. זהו סיפור אודות קבוצת כדורסל לילדים אשר עומדת בפני תחרות חשובה. חלק מהחברים בקבוצה מפחידים את השאר מפני היריב מה שגורם לכולם להתלבט האם בכלל

כדאי לגשת לתחרות. בסיום כל סיפור יש שאלות לילדים, שאלות הבנה פשוטות יחד עם שאלות מחשבה וחיבור אישי לנושא.

המורה שלנו לאנגלית קצת מפחידה \ סיפור ילדים

המורה ציפי היא המורה שלנו לאנגלית בכתה ו' בבית הספר "ראשית" שבפתח-תקוה. היא מלמדת אותנו כבר שנה שניה והשיעורים שלה כל כך נעימים ומעניינים. אתם יודעים מה הכי מיוחד בשיעורים שלה? מה שהכי מיוחד זה שהיא מלמדת אותנו אנגלית בשפה האנגלית! כן כן, היא ממש מדברת איתנו אנגלית במשך השיעור. המורה ציפי חושבת שכך נלמד טוב יותר את השפה הזרה לנו.

כתה ו' היא הכתה האחרונה של ביה"ס היסודי, והמורה ציפי מתייחסת לכך ברצינות רבה. כבר בתחילת השנה היא דברה אתנו והדגישה עד כמה חשוב להשקיע השנה בכל המקצועות ובמיוחד באנגלית, מכיוון שבשנה הבאה אנו נעלה לחטיבת הביניים והלימודים שם יהיו יותר קשים וברמה גבוהה יותר.

לקראת המחצית השנייה של הלימודים היתה למורה ציפי שיחה נוספת אתנו. בשיחה היא הבהירה לנו שוב שהשנה הבאה תהיה יותר קשה בלימודי אנגלית ולכן היא פונה אלינו בפעם השנית בבקשה להשקיע מאמץ נוסף. היא אמרה שהיתה רוצה לראות שיפור משמעותי בציון של כל אחד במבחן הקרוב.

מיד לאחר השיחה, כשיצאנו להפסקה, התעורר דיון סוער בין התלמידות בעקבות שיחה זו.

עינת התלוננה: "המורה ציפי מגזימה כבר בהפחדות שלה, כל חודש בערך היא מזכירה לנו כמה קשה יהיה בשנה הבאה!".

חגית הוסיפה: "די, נמאס לי כבר מהלחץ הזה. אני משקיעה מספיק באנגלית, כמה אני כבר יכולה?!"

מלכה ניסתה להרגיע את הרוחות: "בנות, אני רוצה להזכיר לכן שהמנהלת שבחה אותנו בתחילת השנה על ההישגים שהגענו אליהם בזכות המורה ציפי. אתן זוכרות שבכתה ד' הממוצע בכתה באנגלית היה 7? עם ציון שכזה האם יכולנו לחשוב על הרמה שלנו היום? המורה ציפי הצליחה לקדם אותנו לממוצע של 8 ואפילו מחצית מהכתה גם הגיעו ל 9!"

מלכה המשיכה ואמרה: "אני חושבת שהמורה ציפי צודקת. היא מפחידה אותנו בגלל שהיא אוהבת אותנו ואכפת לה מאתנו. המורה ציפי באמת רוצה שנצליח ולא נתקשה בלימודים בשנה הבאה. נכון שזה לא נעים כשמפחידים אותך, אף פה מדובר בהפחדה מסוג אחר. הפחדה על מנת שנשתפר. זה קצת מזכיר לי את אמא שלי שלפני שבוע הזהירה אותנו שאם נשב יותר מדי זמן ליד המחשב היא פשוט תנתק אותנו למשך חודש ימים."

שמענו את מלכה והחלטנו שנפגש בהפסקה הבאה שוב לדבר בנושא.

שאלות לילדים

מדוע המורה ציפי "הפחידה" את הכיתה? מה היא רצתה שזה יגרום להם?

למה עינת וחגית כעסו על המורה ציפי?

דמיינו שאתם תלמידים בכתה זו, האם הייתם מרגישים כמו מלכה או כמו עינת וחגית?

האם אתם חושבים שהמורה ציפי צודקת בזה שהפחידה את הכיתה? אם אתם הייתם מורים, האם הייתם נוהגים כמותה?

האם תוכלו לתת דוגמה נוספת להפחדה מותרת מעין זו? למקרה דומה שמישהו מפחיד או מבהיל אחרים על מנת שהם ישתפרו?

מי מפחד מתחרות הכדורסל? \ סיפור לילדים

המורה יוסי הוא המורה שלנו לספורט בבית הספר "מוריה" בנתניה. המורה יוסי הוא מורה מיוחד. הוא מיוחד במקצועיות שלו, ומיוחד בסבלנות שלו כלפינו. אנחנו ממש מעריצים אותו. אך יש במורה יוסי עוד משהו מיוחד ועל כך נספר בהמשך.

יום אחד, המורה יוסי הודיע לנו שבעוד חודש ימים תתקיים תחרות כדורסל בין כתות ו' של שלושת בתי הספר שבאזור. הקבוצה שלנו מתאמנת כבר הרבה זמן, ויש בינינו שחקנים אשר יודעים לקלוע לסל ברמה טובה מאוד. לכן, רוב החברים בכתה שלנו חשבו שהנה מגיעה אלינו הזדמנות "פז" להוכיח את יכולותינו ולנצח את התחרות בגדול. הרגשנו שיש לפנינו אתגר חשוב, והחלטנו שבחודש הקרוב נשקיע יותר זמן באימונים.

אך למרבה הצער, לא כך חשבו כל החברים בכתה. שני תלמידים, יובל ויוגב, שהם דוקא מאלו המצטיינים בקליעה לסל, החליטו שאין לנו שום סיכוי לנצח בתחרות הזאת, ושנאנחנו בטוח נפסיד. הם אמרו: "אנחנו מכירים את השחקנים של בתי הספר האחרים. הם גרים בשכונה שלנו, והם פשוט 'אלופים' בקליעה לסל". כך טענו יובל ויוגב.

מה עלינו לעשות? האם להאמין להם? אולי הם באמת צודקים וחבל על כל האימונים במשך החודש הקרוב? אבל, בעצם, הם רק שניים, נתעלם מהם וננהג על פי הרוב! כך התבלבלנו והתווכחנו בינינו במשך מספר ימים.

שיעור הספורט הקרוב הגיע, והמורה יוסי החליט הפעם לקיים את השיעור בכיתה ולא באולם הספורט. הוא הכריז מייד שהיום לא יתקיימו אימונים, ושבמקומם תתקיים שיחה מיוחדת.

את דבריו הוא פתח בדברי תורה קצרים. הוא הזכיר את פרשת המרגלים ואחר כך את פרשת בני גד ובני ראובן. בסוף המורה יוסי שאל אותנו: האם אתם יודעים מהו המשותף בין שתי הפרשות? האם אתם יודעים איך הן קשורות לתחרות הספורט שתתקיים בקרוב?

כולנו ידענו די מהר את התשובה. נזכרנו שהמרגלים ניסו להפחיד את העם מלהיכנס לארץ ישראל. הם אמרו להם שהם לא יכולים לעשות את זה, שהם לא יכולים לנצח במלחמה את תושבי הארץ "הענקים". גם בפרשת בני גד וראובן היה חשש דומה.

כולנו הבנו שאמנם יש לקבוצות האחרות שחקנים מצויינים, אבל גם לנו יש קלעים טובים, התאמנו די הרבה, ויש לנו מאמן מצויין. ואולי החשוב מכל: יש לנו קבוצה מגובשת מאוד עם שחקנים אשר אוהבים ועוזרים אחד לשני, יש לנו רוח אחרת!

בסופו של דבר, יובל ויוגב חזרו בהם והסכימו להשתתף בתחרות. התחרות התקיימה כמתוכנן. המשחקים היו ברמה טובה ולמרות שבית הספר השכן, בית ספר "נועם", זכה במקום הראשון, כולנו שמחנו ואף ברכנו את המנצחים.

שאלות לילדים

מדוע שני החברים, יובל ויוגב, חששו מלהשתתף בתחרות?

מה הקשר בין חטא המרגלים ופרשת בני גד וראובן לבין הסיפור שלנו?

מי זכה בסוף בתחרות? איך הרגישו עם זה תלמידי בית ספר "מוריה"?

מה למדנו מהסיפור של כתה ו' בבית הספר "מוריה" בנתניה?